

Pleskalová, Jana

Nejstarší typy českých prefigovaných antroponym

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1994, vol. 43, iss. A42, pp. [53]-59

ISBN 80-210-0931-4

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101506>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

JANA PLESKALOVÁ

NEJSTARŠÍ TYPY ČESKÝCH PREFIGOVANÝCH ANTROPONYM

Prefigovaná osobní jména vlastní (dále osobní jména, antroponyma) doložená z nejstaršího období češtiny svědčí o tom, že prefixace patřila ke starobylým způsobům tvoření českých antroponym. Menší míra jejího využití v podstatě odpovídá postavení prefixace v rámci odvozování českých substantiv.

Naše zkoumání je založeno na rozboru bohemik získaných excerpce latinských textů pocházejících z 10.–13. století (Kosmova kronika, nekrolog Podlažický, seznam jmen břevnovských benediktinů a edice Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I–V obsahující listy a listiny z 9.–13. století). Excerptovány byly pouze ty rukopisy kritického vydání Kosmovy kroniky a jen ty listy a listiny, případně jejich kopie, které byly pořízeny do konce 13. století.

Podoba každého antroponyma byla rekonstruována k době jeho nejstaršího zápisu, odpovídá tedy fonologickému systému češtiny 10.–13. století (podrobněji viz Pleskalová, 1993).

V onomastické literatuře jsou většinou do společné skupiny prefigovaných antroponym zahrnována všechna osobní jména obsahující nějaký prefix, a to bez ohledu na utvářenost jednotlivých antroponym (*Předmir – Přemysl, Omysl*, srov. Svoboda, 1964, s. 99–104, tam další literatura). Tato značně nesourodá skupina osobních jmen pak bývá tradičně zařazována mezi kompozita, nebo alespoň s nimi těsně spojována. Uvedený postup vyplývá ze skutečnosti, že při popisu prefigovaných antroponymických struktur nebývá v onomastické literatuře považováno kritérium slootovorného způsobu za základní východisko.

Také apelativní prefigované formace považují někteří badatelé za kompozita (podrobněji viz Dokulil, 1962, s. 147). Při našem popisu typů prefigovaných antroponym vycházíme z Dokulilovy slootovorné teorie (Dokulil, 1962, s. 23, 51, 147–150; Mluvnice češtiny 1, 1986, s. 198, 311–313) a popisujeme především antroponymické struktury utvořené čistou (vlastní) prefixací. Prefixaci pokládáme za zvláštní způsob odvozování, při němž jsou antroponyma tvořena prostým spojením fundujícího slova s prefixem, a to beze změny morfologické charakteristiky základu.

I. Pro nejstarší období češtiny (10.–13. století) bylo zjištěno jen 14 osobních jmen odvozených čistou prefixací: *B'ezd'ěd*, *B'ezuj* (srov. psł. *ujb*, stč. *ujec* 'matčín bratr'), *M'ez'il'es*, *Nagora*, *Nam'ir*, *Navoj*, *N'em'ir/N'im'ir* (stč. apelativum *nemir* 'roztržka'), *Podgrad*, *Podl'es*, *Pr'ědm'ir*, *Pr'ědvoj*, *Pr'ědvor* (patrně z *Pr'ěddvor*), *Pr'ěvoj*, *Prot'ivoj*.

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že se prefigovaná a složená antroponyma vyznačují některými podobnými rysy:

1. Mají společný základní repertoár fundujících základů. Např. řada složených antroponym pocházejících z 11.–13. století (*D'ědum'il*, *S'estrogor*, *Sd'im'ir*, *Bud'ivoj* ...) obsahuje stejné komponenty. V Svobodově monografii uvádějící staročeská antroponyma doložená nejpozději z počátku 15. století (1964, s. 90) je zaznamenáno antroponymum *Milouj*.

2. Prefixy, které se podílely na tvoření nejstarších českých antroponym, fungují zároveň mimo odvozeniny jako slova synsémantická (předložky – a, částice – b), jsou tedy snadno vyčlenitelné a ve srovnání se sufixy mají v odvozenině volnější postavení: *b'ez-*, *m'ez'i-*, *na-*, *pod-*, *pr'ě-*, *pr'ěd-*, *prot'i-* (a), *n'e-/n'e-* (b). Toto volnější postavení prefixu jistě přispělo k tomu, že jsou prefigovaná antroponyma často zařazována mezi kompozita.

Předložku *pr'ě* sice v současné češtině nemáme, ale ve zbytcích je ještě doložena ve staré češtině, a to ve významu 'před' s rekci předložky *před*, popřípadě 'přes' ve významu časovém (Etymologický slovník slovanských jazyků 1, s. 162). Při tvoření antroponyma *Pr'ěvoj* mohl prefix *pr'ě-* uchovat původní předložkový význam 'před', srov. *Pr'ědvoj*, pokud ovšem nešlo o jeho mechanické spojení s běžně užívaným základem osobních jmen, analogicky podle antroponym deverbálních typu *Pr'ěmysl*, nebo deadjektivních typu *Pr'ěm'il*, v nichž je prefix *pr'ě-* častější.

Prefixy *m'ez'i-* (*M'ez'il'es*), *na-* (v případě antroponyma *Nagora*), *pod-* (*Podl'es*, *Podgrad*) a *pr'ěd-* (v případě antroponyma *Pr'ědvor*, považujeme-li za původní formu *Pr'ěddvor*, ale není zcela vyloučeno ani spojení fundujícího slova s prefixem *pr'ě-* 'před', viz výše) mají patrně význam místní a ve spojení s fundujícím slovem tvoří osobní jména, která vyjadřují vztah svého nositele k určitému místu.

Zdá se, že také prefixy *b'ez-* (*B'ezd'ěd*, *B'ezuj*), *pr'ěd-* (v případě antroponyma *Pr'ědvoj*) a *prot'i-* (*Prot'ivoj*) mohly při odvozování uvedených antroponym fungovat ve svém základním významu. – Negace se při čisté prefixaci uplatňuje jen zřídka: *N'em'ir/N'im'ir*.

3. Jak kompozice, tak čistá prefixace často přecházela v mechanické tvoření antroponym. Složená osobní jména často vznikala pouhým spojením dvou komponentů z antroponymického repertoáru slovesných, jmenných, popřípadě adverbiálních kmenů, a to bez ohledu na vztah lexikálního významu těchto fundujících komponentů. Výsledkem podobného spojení prefixu se slovem mohla být též prefigovaná antroponyma. Tento mechanický způsob tvoření umožnila skutečnost, že základní funkcí osobních jmen vlastních je pojmenovat a identifikovat

vat svého nositele. A pro tuto funkci je vztah lexikálního významu obou komponentů, popřípadě význam prefigované formace irrelevantní. (O pojetí významu u vlastních jmen viz dále.) O mechanické tvoření se patrně jednalo v případě antroponym *Nam'ir*, *Navoj*, *Pr'ědm'ir*, ale nelze je úplně vyloučit ani u dalších formací, např. *Pr'ěvoj*. Některá prefigovaná antroponyma svou strukturou připomínají formace utvořené krácením složených osobních jmen: *Nam'ir* – *Nadam'ir*, *N'em'ir* – *N'edam'ir*, *Navoj* – *Načěvoj*.

Osobní jména *B'ezd'ěd*, *B'ezuj*, *M'ez'il'es*, *Nagora*, *Podgrad*, *Podl'es*, *Pr'ědvoj*, *Pr'ědvor*, *Prot'ivoj* byla sice fundována předložkovými pády substantiv, ale zařazujeme je k útvarům vzniklým čistou prefixací, protože v nich lze formálně vyčlenit prefix a fundující slovo.

Na základě uvedených slovotvorných způsobů vznikají řady „podobných“ osobních jmen, jež se od sebe odlišují pouze tím, že první část osobního jména tvoří buď slovo synsémantické (prefigovaná antroponyma), nebo autosémantické (složená antroponyma): *Nam'ir*, *N'em'ir*, *Pr'ědm'ir* – *N'edam'ir*, *Rat'm'ir*, *Dobrom'ir*, *Jan'im'ir*, *Mojm'ir*... Blízkost uvedených formací je však jen zdánlivá. Platí obecně, že spojování se synsémantickými slovy se v mnohých rysech odlišuje od spojování se slovy autosémantickými (Dokulil, 1962, s. 147). Při popisu prefigovaných osobních jmen respektujeme tuto skutečnost a považujeme prefigovaná a složená antroponyma za formace utvořené rozdílnými slovotvornými způsoby. – Také Svoboda (1964, s. 99–104) vyhrazuje antroponymům s prefixy zvláštní kapitolu. Přechnodné postavení prefigovaných antroponymických struktur je v jeho monografii naznačeno důsledným srovnáváním antroponym složených a prefigovaných.

K prefigovaným antroponymům vzniklým čistou prefixací připojujeme formace utvořené smíšeným způsobem prefixálně–konverzním.

II. Desubstantivní antroponyma

Bylo zjištěno pouze osobní jméno *N'ekrasa*, utvořené spojením prefixu *n'e-* se substantivem *krása* (stč. *nekrasa* 'nestatnost'). Osobní jméno *N'ekrasa* je mužského rodu; v nejstarším období češtiny však nadále patří k *a*-kmenům a skloňuje se stejně jako feminina, která v tomto deklinačním typu převládají.

III. Deadjektivní antroponyma

Při tvoření osobních jmen *B'ezpr'ěm/B'ezprijem*, *Nárus*, *N'erad*, *Pr'ěm'il se* připojuje prefix k adjektivnímu základu a nově vzniklé formace přecházejí k jinému slovnímu druhu: *n'e-* + adjektivum *rád* > substantivum *N'erad*. Deklinační typ (v našem případě *o*-kmen) zůstává zachován. Fundující základ představují adjektiva primární (stč. *prijemý* 'přímý, spravedlivý', stč. *rusý* 'ryšavý', stč. *rád*, *mil*, *milý*); jejich apelativní význam je v prefigovaných útvarech modifikován. Prefix *b'ez-* mohl při tvoření vlastního jména uchovat význam předložky *bez* 'přes', srov. stč. *bezprijemý* 'vzpurný, přílišný'. Prefix *ná-* zeslabuje význam fundujícího adjektiva, srov. stč. *náčerný* 'trochu černý', *n'e-* neguje vlastnost vyjádřenou fundujícím adjektivem, *pr'ě-* vyjadřuje velkou míru

vlastnosti (Rusínová–Šlosar, 1967, s. 58–59, Šlosar, 1986, s. 312–315). Tvoření uvedených osobních jmen probíhalo na pozadí existujících homonymních apelativ i neprefigovaných antroponym, která obsahovala stejné základy (stč. *Rus, Mil, Přěm*, kompozita s komponentem *Rad-*, *-rad*, Svoboda, 1964, s. 49, 83, 201).

IV. Depronominální antroponyma

Z nejstaršího období češtiny jsou doložena osobní jména *N'emoj* a *Navša*. Spojení prefixu s fundujícím pronominálním základem je doprovázeno změnou jeho morfologické charakteristiky. Mění se slovní druh (vzniká substantivum) a v rámci jmenné deklinace jsou uvedená osobní jména zařazována k určitému typu podle svého zakončení: *N'emoj* – *jo*–kmen, *Navša* – *ja*–kmen. Obě antroponyma jsou patrně mužského rodu. Osobní jméno *Navša* vzniklo pravděpodobně mechanickým spojením prefixu s fundujícím základem.

Prefixu *n'e-* vyjadřujícímu negaci fundujícího slova bývá v antroponymii často přisuzována ochranná funkce (Svoboda, 1964, s. 44, 103). Antroponyma typu *N'ekrasa, N'em'il, N'emoj* měla zakrýt skutečný vztah k takto pojmenovaným dětem i jejich kladné vlastnosti, aby tyto pravdivé skutečnosti nevzbudily (podle primitivních představ) zlobu a závist zlých démonů.

V. Deadverbiální antroponyma

V našem materiálu bohemik se vyskytlo pouze osobní jméno *N'edoma*. Je utvořeno spojením prefixu *n'e-* s adverbiálním základem. Při tvoření dochází k obdobné změně morfologické charakteristiky jako v případě depronominálních antroponym; osobní jméno je mužského rodu, v rámci jmenné deklinace patří k *a*–kmenům.

V onomastické literatuře bývají do společné skupiny osobních jmen s prefixy soustředována všechna osobní jména, která obsahují nějaký prefix. Tento postup bývá patrně volen s ohledem na skutečnost, že u mnohých antroponym nelze jednoznačně určit jejich fundující základ. Šmilauer (1960, s. 572) ukazuje obtížnost této problematiky např. na antroponymu *Chval*, které mohlo vzniknout ze slovesa *chválit* (a), z imperativu téhož slovesa (b), krácením z antroponyma *Bohuchval* (c); v případě osobních jmen s prefixy je třeba ještě počítat s jejich mechanickým tvořením, srov. např. bohemika *Nachval/Náchval* – *Pr'ědslav*. Tak se dostávají do společné skupiny prefigovaná antroponyma utvořená čistou prefixací, popřípadě smíšeným způsobem prefixálně–konverzním a osobní jména, v nichž je prefix pouze součástí fundujícího slovesného základu: *Zamysl, Utěšen, Potěcha* (Svoboda, 1964, s. 99–104). Jejich deverbální původ bývá sice připomínán, ale jen nedůsledně.

Při studiu jednotlivých slovtvorných typů osobních jmen je však třeba odlišit prefigované útvary vzniklé čistou prefixací, eventuálně smíšeným způsobem prefixálně–konverzním od formací utvořených z prefigovaného základu pouhou sufixací (konverzí).

Přechodný pás mezi oběma typy těchto různě odvozených struktur tvoří osobní jména *Pr'ědbor/Pr'ěd'ebor/Pr'ěd'ibor, Pr'ědslav*. Verbální komponenty *-bor* a –

slav představují zároveň se substantivním komponentem *-m'ir* základy, které byly při kompozici a mechanickém tvoření osobních jmen nejvíce využívány. Navíc se komponenty *-slav* a *-m'ir* často spojovaly se stejnými předními členy, takže už v nejstarším období češtiny vznikaly dvojice: *Sbraslav – Shram'ir*, *Chot'ěslav – Chot'im'ir*, *Vlad'islav – Vlad'im'ir*, *Džislav – Džim'ir*, *Sd'ěslav – Sd'im'ir*, *Dobroslav – Dobrom'ir*, *Jaroslav – Jarom'ir*... V dvojici *Pr'ědm'ir – Pr'ědslav* vzniklo první antroponymum čistou prefixací a není vyloučeno, že se druhé dotvořilo mechanicky podle něho. Osobní jméno *Pr'ědbor* bylo patrně výsledkem obdobného vývoje. Jeho varianty *Pr'ěd'ebor/Pr'ěd'ibor*, vycházející v podstatě z vokalizované podoby prefixu, jakoby napodobující konckty složených osobních jmen. Přestože uvedená antroponyma mohla vzniknout výše popsáním způsobem, patří svou strukturou do slovtvorného typu osobních jmen, která byla odvozena formantem $-\emptyset$ (m.), a to stejně jako např. osobní jména *Oslav* (Svoboda, 1964, s. 86), *Sbor/Zbor*, jejichž deverbální původ je zřetelný.

Za útvary vzniklé sufixací tedy považujeme všechna deverbální osobní jména s formantem $-\emptyset$ (psl. ь) zařazujícím k *o*-kmenům mužského rodu. Jako fundující základ sloužila zároveň slovesa prefigovaná (*Nagrad/Nágrad*, *Nachval/Náchval*, *N'eostup*, *N'eugod*, *N'ezamysl*, *Odol*, *Omysl*, *Otrad*, *Pr'ěmysl*, *Sbor/Zbor*, *Ut'ěch/Út'ěch*, *Vzrad*, *Zástup* ...) i neprefigovaná (*Blúd*, *Hon*, *Chval*, *Súd* ...). Týž formant $-\emptyset$ se hojně uplatňoval rovněž už v praslovánštině a později v nejstarším období češtiny při tvoření apelativních jmen dějových a jmen výsledků činnosti (Šlosar, 1986, s. 264–265, 273–277): stsl. *godь*, *gradь*, *morь*, *padь*, *umь*, *zamyslь*, stč. *hod*, *hrad*, *nápis*, *obid* 'urážka', *sbor/zbor*, *smysl*.

Z prefigovaných i neprefigovaných sloves se tvořila osobní jména také formantem *-a* (praslovanského původu), jenž zařazoval odvozené formace k *a*-kmenům mužského rodu: *N'eroda/N'eróda*, *Ob'ida*, *Pot'ěcha* ..., *Sláva*, *T'ěcha* ... Formant *-a* byl rovněž využíván od dob praslovanských k tvoření apelativních jmen dějových a jmen výsledků činnosti ženského rodu (Šlosar, 1986, s. 264–265, 273–277), srov. stsl. *ograda*, stč. *obida* 'urážka', *neroda* 'nechut', 'přesycení', *sláva*...

Stejně hodnotíme ostatní osobní jména deverbální. Při jejich tvoření se uplatnily různé formanty: *-l* (*Vstal*; týž formant se podílel na tvoření apelativních jmen činitelských, např. *drbal*, *dýmal*, Šlosar, 1986, s. 257–261), *-n/-en* (antroponyma *N'edan/N'edán*, *Pr'ibran/Pr'ibrán*, *Ob'id'ěn*, *Ut'ěšen*, *T'ěšen*, *Kochan/Kochán*, *Chot'ěn*, *Tp'ěn*, shodná s formou staročeského *n*-ového participia pasivního), hypokoristické sufixy, např. *-ch* (*Sbych*, *Bych*), *-š(a)* (*Záv'iš(a)*, *Bran'iš*, *Bud'iš*, *Mst'iš*) atd.

Z uvedeného rozboru vyplývá, že přestože obsahují některá deverbální antroponyma prefix podobně jako osobní jména utvořená prefixací a smíšeným způsobem prefixálně-konverzním, jsou sufixací pevně spojena s antroponymy neprefigovanými odvozenými týž formantem (*Nachval/Náchval – Chval*, *Ut'ěšen – T'ěšen*). Jejich místo je tedy ve společném slovtvorném typu reprezentovaném určitým formantem a fundujícím verbálním základem.

Zanedbatelný není ani jejich vztah k stejně utvořeným apelativním formacím. Vlastní jména mají své specifické rysy. Na rozdíl od apelativ nelze u nich mluvit o sémantice ve vlastním slova smyslu; zatímco k apelativům je přiřazován význam o pojmové hodnotě, významem vlastního jména se stává především soubor jeho funkcí, které plní ve společenské komunikaci. Nejdůležitější z nich jsou funkce pojmenovací a identifikační. Lexikální význam apelativ, která se podílela na tvoření vlastních jmen, už jen prozrazuje původní motivaci pojmenování (stč. *bezpřiemý* 'vzpurný' x *B'ezpr'ëm/B'ezpr'iem* – konkrétní osoba mužského rodu určitého stáří, postavení). Avšak jako jazykové jednotky patří vlastní jména stejně jako apelativa do slovní zásoby daného jazyka. Při jejich tvoření se uplatňují tytéž pojmenovací způsoby, a proto nemůžeme od sebe zcela oddělovat propriální a apelativní struktury. Při popisu propriálních struktur je třeba přihlížet k specifickým rysům vlastních jmen jako jazykových jednotek *sui generis*, nelze však od sebe oddělovat propriální formace stejně utvořené (*Nachval/Náchval* – *Chval*, *Ut'ěšen* – *T'ěšen*), ani rozdílně hodnotit formově shodné apelativní a antroponymické struktury (stč. *Zamysl/Zámysl* – *zámysl*).

V našem materiálu bohemik bylo zjištěno přibližně 100 osobních jmen obsahujících prefix. Prefigovaná osobní jména však představují jen pětinu z tohoto počtu. Stejně tvořená osobní jména doložená z jiných slovanských jazyků svědčí o jejich praslovanském původu (polské *Biezdziad*, srbocharvátské *Predivoj*, ruské místní jméno *Bezdez*; podle Svobody, 1964, s. 101–103, jsou v západoslovanských jazycích sporadická, v jiných slovanských jazycích jen ojedinělá).

Strukturu prefigovaných antroponym tvoří spojení prefixu se substantivem, adjektivem, zájmenem a adverbium. Jako fundující základ sloužilo nejčastěji substantivum, v menší míře adjektivum, vzácně zájmeno nebo adverbium. Při jejich tvoření se uplatnila buď čistá prefixace, nebo smíšený způsob prefixálně-konverzní. Tato osobní jména byla podrobena našemu rozboru.

Ostatní antroponyma byla odvozena různými formanty z prefigovaných sloves. Ve shodě s výše uvedenými teoretickými východisky je považujeme za útvary sufigované, v nichž je prefix jen součástí fundujícího slovesného základu. Z hlediska odvození se tedy jedná o jiné struktury, jež patří do početné skupiny deverbálních antroponym utvořených sufixací.

Literatura

- BĚLIČ, J., KAMIŠ, A., KUČERA, K.: Malý staročeský slovník. Praha 1978.
 Etymologický slovník slovanských jazyků. KOPEČNÝ, F.: Slova gramatická a zájmena 1. Praha 1973; Slova gramatická a zájmena 2. Praha 1980.
 GEBAUER, J.: Slovník staročeský I (A–J), II (K–N). 2. vyd. Praha 1970.
 DOKULIL, M.: Tvoření slov v češtině I, Teorie odvozování slov. Praha 1962.
 MACHEK, V.: Etymologický slovník jazyka českého. 3. vyd. Praha 1971.
 Mluvnice češtiny I, Tvoření slov. Praha 1986, s. 193–526.
 PLESKALOVÁ, J.: Nejstarší typy českých složených antroponym. In: SPFFBU, A 41, 1993.

NEJSTARŠÍ TYPY ČESKÝCH PREFIGOVANÝCH ANTHROPONYM

- RUSÍNOVÁ, Z., ŠLOSAR, D.: Průřez vývojem slovtvorné soustavy adjektiv v češtině. In: SPFFBU, A 15, 1967, s. 37–64.
- Staročeský slovník 1–19 (Na–postava). Praha 1968–1990 (Slovníková hesla vycházejí postupně v sešitech).
- SVOBODA, J.: Staročeská osobní jména a naše příjmení. Praha 1964.
- ŠLOSAR, D.: Slovtvorba. In: LAMPRECHT, A., ŠLOSAR, D., BAUER, J.: Historická mluvnice češtiny. Praha 1986, s. 251–340.
- ŠMILAUER, V.: Soustava českých místních jmen. In: PROFOUS, A.: Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. I–IV, 1947–1957, V, 1960, – Dodatky k dílu Antonína Profouse, s. 521–670.

Prameny

- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I (805–1197). Ed. G. Friedrich. Pragae 1907; II (1198–1230). Ed. G. Friedrich. Pragae 1912; III, 1 (1231–1238). Ed. G. Friedrich. Pragae 1942, III, 2 (1238–1240). Ed. G. Friedrich et Z. Kristen. Pragae 1962; IV (1241–1253). Ed. J. Šebánek et S. Dušková. Pragae 1965; V, 1 (1253–1266). Ed. J. Šebánek et S. Dušková. Pragae 1974; V, 2 (1267–1278). Ed. J. Šebánek et S. Dušková. Pragae 1981.
- Cosmae Pragensis chronica Boemorum. Die Chronik der Böhmen des Cosmas von Prag. Ed. B. Bretholz. Berlin 1923, Monumenta Germaniae historica. Nova series, II.
- Jména benediktinů Břevnovských za opatování Dluhomilova 1217–1236. Ed. J. Truhláč. Časopis Musea království Českého 59, 1885, s. 269.
- Necrologium Podlažicense (1224–1250). Ed. B. Dudík. In: Forschungen in Schweden für Mälrens Geschichte. Brunn 1852, s. 403–428.

DIE ÄLTESTEN TYPEN DER TSCHECHISCHEN PRÄFIGIERTEN ANTHROPONYME

Die Autorin befaßt sich mit der wortbildenden Analyse der präfigierten Anthroponyme, die aus den lateinischen Texten (aus dem 11. – 13. Jahrhundert) exzerpiert wurden. Für präfigierte Formen hält die Autorin (im Gegensatz zu den zahlreichen onomastischen Studien) nur diejenigen Anthroponyme, welche durch die reine Präfigierung (*B'ezd'ěd*) oder durch die Kombination Präfix–Konversion (*Pr'ěm'il*) gebildet wurden. Die Struktur solcher präfigierten Anthroponyme ist durch die Verbindung des Präfixes mit einem Substantiv (*Pr'ědvoj*), Adjektiv (*N'erad*), Pronomen (*N'emoj*) und Adverb (*N'edoma*) gekennzeichnet. Als fundierende Basis erscheint am häufigsten ein Substantiv. An der Bildung der Anthroponyme nahmen die Präfixe *b'ez-*, *m'ez'i-*, *na-*, *n'e'n'i-*, *pod-*, *p'řě-*, *pr'ěd-*, *prot'i-* teil.

Für die älteste Etappe des Tschechischen wurden nur 22 präfigierte Anthroponyme festgestellt; die Präfigierung in der Anthroponymie erweist sich also als ein nicht produktives Wortbildungsmittel, was im wesentlichen der Position der Präfigierung bei der Derivation der tschechischen Substantive entspricht.

